

for a living planet®

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

MMM

Osastopäällikkö Tuula Packalen (tuula.packalen@gov.fi)
Erityisasiantuntija Jussi Laanikari (jussi.laanikari@gov.fi)
kirjaamo.mmm@gov.fi

31.7.2023

Viite: MMM LAUSUNTOPYYNTÖ 6.7.2023, VN/19504/2023

Asia: WWF:N LAUSUNTO MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSESTA ITÄMEREN NORPAN METSÄSTYKSESTÄ ALUEELLISEN KIINTIÖN NOJALLA METSÄSTYSVUOSINA 2023-2024 JA 2024-2025

WWF kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

WWF pitää hyvän hallintotavan vastaisena, että MMM on jälleen palannut vanhaan käytäntönsä lähettää itämerennorpan metsästystä koskeva asetusluonnos – nyt vieläpä kahta metsästysvuotta koskevana – lausunnolle keskellä heinäkuun hiljaisinta kesälomakautta. WWF on pyytänyt asiaan korjausta lukuisia kertoja. Asetuksen taustamuistiossa ei viitata sellaisiin asian kannalta keskeisiin uusiin tietoihin, joiden odottaminen olisi syy tällaiselle aikataululle.

WWF:n esitykset tiivistettynä

- Esitetyn kokoinen metsästyskiintiö (MMM:n esitys Suomen kiintiöksi 375 + Ruotsin kiintiö 350, yhteensä 725 itämerennorppaa) on aivan liian suuri Perämeren norppakannan kokoon ja ilmastonmuutoksen norpalle tuomaan nopeasti kasvavaan uhkaan nähden. Esityksen mukainen kokonaiskiintiö voisi leikata MMM:n oman arvion mukaan toteutuessaan kannan kasvun jopa kokonaan. Näin suuri kiintiö on ristiriidassa sen kanssa, että norppakannan hoidon tavoitteena on norpan levittäytyminen uusille alueille.
- Ruotsin viranomaisten laatiman Potential Biological Removal (PBR) -mallinnuksen mukaan maksimaalinen ihmisen aiheuttama itämerennorppien kuolleisuus Ruotsissa ja Suomessa yhteensä olisi alle 443 yksilöä vuodessa. Koska Ruotsi on jo asettanut 350 norpan kiintiön, tulee Suomen sallia metsästysvuodeksi 2023-2024 korkeintaan sadan norpan kiintiö. Se tulee asettaa kokonaisverotuksen kiintiöksi, josta vähennetään mahdolliset vahinkoperusteiset poikkeusluvut sekä tietoon tulleet kalanpyydyksiin tai salametsästyksessä kuolleet norpat.
- Suomen kiintiö tulee nyt asettaa vain yhdeksi metsästysvuodeksi, ja jatkossa kestävät metsästyskiintiöt molemmissa maissa tulee sopia tasapuolisesti Suomen ja Ruotsin yhteisen kannanhoitosuunnitelman ja PBR-mallinnuksen pohjalta.
- Itämerennorppakannan kehitykseen liittyvän epävarmuuden takia Suomen tulee yhteistyössä Ruotsin kanssa osana yhteistä kannanhoitoa tehostaa Perämeren norppalaskentoja siten, että mahdollisimman pian järjestetään tehostettu laskenta, jossa katetaan mahdollisimman suuri osa jääpinta-alasta.

Norppa Itämerellä

Saimaannorpan tapaan meillä jääkauden jälkeisenä arktisena reliktinä elävä itämerennorppa on aikanaan ollut Itämeren runsain hylje. Reilut sata vuotta sitten itämerennorppia oli metsästystilastoista arvioituna noin 200 000 yksilöä. Pitkään kestänyt liiallinen pyynti ja ympäristömyrkyjen aiheuttama lisääntymiskyvyttömyys romahduttivat kannan 1900-luvun lopulla muutamaa prosenttiin alkuperäisestä.

Nyt itämerennorpan kokonaiskanta on edelleen vain kymmenisen prosenttia entisestä, ja se on pirstoutunut erillisiksi osakannoiksi, joista vain Perämeren kanta on ollut hitaasti kasvava¹. Itämeren suojelukomissio (HELCOM) on luokitellut itämerennorpan Itämeren laajuisessa tarkastelussa uhanalaiseksi² (vaarantunut, VU). Syynä tähän on kannan pieni koko, heikko kasvunopeus ja ilmastonmuutoksen aiheuttama uhka.

Näistä ilmastonmuutoksen aiheuttama uhka on nopeasti kasvava, ja se tulee jo nyt ottaa ennakoivasti huomioon kannanhoidossa. Itämerennorppa pesii tyypillisesti yhteen jäätyneessä ajojäässä, joka on ollut Perämeren normaalitalvina hyvinkin stabiili pesimäympäristö norpalle. Ilmastonmuutoksen myötä heikot jäätalvet tulevat yleistymään myös Perämerellä.

Tästä esimerkkinä on jäätalvi 2019–2020, joka oli Itämeren mittaushistorian heikoin. Jäätä kehittyi enimmillään vain 37 000 neliökilometriä, kun edellinen vähyyssennätys (2007–2008) oli 49 000 neliökilometriä. Perämeri oli talvella 2019–2020 norpan lisääntymisaikaan poikkeuksellisen vähäjäinen eikä jäätynyt koko talven aikana kertaakaan kokonaan. Esimerkiksi välillä 10.2.–1.3.2020 Perämeren koko laaja ulappa oli avoin. Jäiden liikkeen takia norpan poikiminen ei todennäköisesti onnistunut normaalisti.

Ilmastonmuutoksen heikentävä vaikutus norppakantaan näkyy viiveellä, sillä norppa on pitkäikäinen laji³. Laskentojen epävarmuustekijöiden (joita käsitellään jäljempänä tässä lausunnossa) takia kannan mahdollinen kääntyminen laskuun on lisäksi hyvin vaikeasti havaittavissa. Näistä syistä vain varovaisuusperiaatteen mukaiset metsästyskiintiöt ovat mahdollisia.

Koska tilanne on jo heikko eteläisillä alueilla ja norpan elinolosuhteet ovat huononemassa myös Perämerellä, itämerennorpalle on WWF:n mielestä kiireistä laatia Suomessa oma suojeluohjelma, ja edelleen vahvistamatta olevassa Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman päivityksessä tulee osoittaa konkreettisia tutkimus- ja suojelutoimenpiteitä eteläisille norppakannoillemme.

Saaristomeren norppakanta tiedetään vain noin 200–300 yksilön kokoiseksi, ja itäisen Suomenlahden (Venäjän ja Suomen yhteinen) lisääntymiskanta on tätäkin pienempi. Suomen eteläisten merialueiden norppakantaa on järjestelmällisesti inventoitu 2000-luvulla LUKE:n, Metsähallituksen ja WWF:n yhteistyönä sekä viime vuosina käynnissä olevassa norppa-LIFE -hankkeessa. WWF julkaisi vuonna 2017 yhteenvetoraportin [The Baltic Ringed Seal – An Arctic Seal in European Waters](#) eteläisten itämerennorppakantojen tilanteesta ja uhista.

¹ The Baltic Ringed Seal – An Arctic Seal in European Waters – WWF Finland report 36. <https://wwf.fi/mediabank/9825.pdf>

² HELCOM Red List of Baltic Sea species in danger of becoming extinct. Baltic Sea Environment Proceedings No. 140 <http://helcom.fi/Lists/Publications/BSEP140.pdf>

³ Halkka, A. (2020). Changing climate and the Baltic region biota. Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/313939>

Perämeren-Merenkurkun norppakannan koko ja kehityssuunta ovat epävarmat

Kuten asetuksen taustamuistiossa kerrotaan, Perämeren norppakannan kokoon liittyy epäselvyyttä. Muistiossa todetaan edellisvuosien tapaan, että kannan ylärajaa ei pystytä varmuudella arvioimaan, mutta tämä on edelleen vain puolitotuus – epävarmuus koskee kannan koon ja sen kehityssuunnan arviota ylipäänsä viimeisen vuosikymmenen aikana.

Itämerennorpan laskentakanta-arvio perustuu otantaan, jossa lentokoneesta laskettavien tutkimuslinjojen varsin pienestä jääalan osuudesta arvioidaan laskennallisesti koko norpalle sopivalla jääpinnalla olevien norppien määrä. Koko Perämeren-Merenkurkun jääkentän kattavassa lentolaskennassa on **nähty enimmillään hieman yli 4000 norppaa** (vuonna 2014), ja tästä laskentalinjoilla havaitusta yksilömäärästä on ekstrapoloitu laskentakannan arvio.

Muistiossa MMM toistaa edellisten vuosien tapaan, että laskentatiedot osoittavat itämerennorppia olevan Perämerellä yli 20000 yksilöä. Tämä perustuu yhden jääoloiltaan poikkeuksellisen vuoden (2015) laskentatulosten tulkintaan, ja voi osoittautua yliarvioksi. Kyseisen vuoden laskennassa nähtiin alle 3500 norppaa.

Oleellisinta on epävarmuus kannan trendistä noin kymmenen viime vuoden ajalta. Norppien keskittyessä vähille jälle saadaan laskennassa toisinaan aiemmasta trendistä poikkeavia tuloksia. Näin on käynyt useimpina vuosina 2013 alkaen. Vaikka jotkin tuloksista ovatkin vähemmän aiemmista poikkeavia, ei niitäkään voida enää pitää aiempien vuosikymmenten tulosten kanssa vertailukelpoisina.

MMM:n muistiossa esittämä väite että, ”Perämeren itämeren norppakanta on kasvanut tasaisesti 1980-luvun lopulta saakka” ei perustu viimeisen kymmenen vuoden osalta mihinkään luotettavaan seurantatietoon. LUKE toteaa vuoden 2021 kiintiöasetuksen taustamuistiossa viitatussa lausunnossaan⁴, että ”Norppien laskentatulos on vaihdellut vuosina 2013–2020 melko voimakkaasti. Vaihtelun taustalla ovat huhtikuun jääolosuhteet. Mikäli jäiden rikkoutuminen on alkanut jo ennen laskenta-ajankohtaa, laskennoissa nähdään suuria norpparyhmiä, jotka nostavat laskentatuloksen poikkeuksellisen korkealle.”

Vuoden 2022 lausunnossaan LUKE toteaa⁵, että ”Vuosien välinen vaihtelu on moninkertaistunut, eikä viime vuosien poikkeavia tuloksia ole voinut enää käyttää kannankehityksen arvioinnissa. 2010-luvun alkupuoliskolle asti Perämeren norppakannan kasvu oli keskimäärin vajaat viisi prosenttia vuodessa.” Tämän tuoreempia LUKE:n arvioita Perämeren norppakannasta ei ole käytettävissä, ja muistiossa viitatu tiedot perustuvat kahden vuoden takaiseen LUKE:n arviointiin. MMM:n olisikin tullut esitystä varten pyytää LUKE:lta ajantasainen arvio.

Käytännössä emme siis voi sanoa mitään varmaa Perämeren norppakannan kehityksestä tai edes sen suunnasta viimeisten kymmenen vuoden aikana. Tässä tilanteessa on sovellettava varovaisuusperiaatetta.

MMM:n muistiossa keskeisenä perusteena käyttämä kannan 5 % vuosittainen kasvu ei kuvaa tilannetta viimeisen kymmenen vuoden aikana, vaan tilannetta ennen vuotta 2013.

⁴ <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/riista/hylkeet/> (siteerattu 5.7.2021)

⁵ <https://www.luke.fi/seurannat/merihyljelaskennat-ja-hyljekannan-rakenteen-seuranta/merihyljekantojen-2021-tulokset> (siteerattu 28.6.2022)

Kannanseurannan vaikeutumisen lisäksi heikentynyt jäätilanne tulee heikentämään – ja on varmasti jomonena vuonna heikentänytkin – Perämeren norppakannan lisääntymismenestystä. Lisäksi nopeasti kasvaneet metsästysmäärät vaikuttavat kannan kasvuun negatiivisesti.

Tämän toteaa myös kansainvälinen merentutkimusneuvosto ICES raportissaan⁶: *“However, recently raised hunting quotas together with deteriorating ice conditions increase the pressures on this subpopulation. It is concerning that the deteriorating ice conditions affecting breeding success are also compromising monitoring data, making impacts on abundance trends difficult to assess.”*

WWF esittääkin toistamiseen, että Suomi tehostaa yhteistyössä Ruotsin kanssa Perämeren norppalaskentoja siten, että mahdollisimman pian järjestetään tehostettu laskenta, jossa katetaan mahdollisimman suuri (huomattavasti normaalia laskentaa suurempi) osuus jääpinta-alasta.

Perämeren norppakantaan kohdistuva metsästysverotus

Itämeren suojelukomissio HELCOM suosittelee, että tiettyä vähimmäiskantaa (ns. Limit Reference Level) pienempiä hyljekantoja ei tule metsästä. Ruotsin ja Suomen yhteisen Perämeren-Merenkurkun norppakannan voidaan katsoa varmuudella olevan HELCOM:n suosituksen mukaisen 10 000 yksilön vähimmäiskannan tasolla. Näin ollen WWF hyväksyy nykyisellä kannan koolla hyvin perustellun ja varovaisuusperiaatetta noudattaen kantaan nähden varovaisen itämerennorpan pyynnin Perämeren kannassa.

Kiintiön asettamisen lähtökohtana on oltava elinvoimaisen kannan saavuttaminen kannanhoitoalueittain ja itämerennorpan levittäytyminen takaisin ja vahvistuminen alueilla, joilta se on ihmistoiminnan (liiallisen metsästyksen ja ympäristömyrkyjen) takia hävinnyt tai käynyt vähiin.

Maa- ja metsätalousministeriön esityksen mukaan itämerennorpan suurin sallittu saalismäärä asetettaisiin Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella 375 yksilöön, minkä lisäksi alueelle voitaisiin myöntää asetuksella rajoittamaton määrä vahinkoperusteisia pyyntilupia, joita ei vähennettäisi suurimmasta sallitusta saalismäärästä. Yhdessä Ruotsin kiintiön kanssa nyt esitetty kiintiö mahdollistaisi 725 norpan pyynnin.

Vuonna 2015 itämerennorpan metsästyskiintiöksi asetettiin Suomessa 100 norppaa. Pyyntikiintiö on kasvanut siis alle kymmenessä vuodessa moninkertaiseksi, kun samaan aikaan ei ole varmaa tietoa edes siitä, kasvaako norppakanta edelleen. MMM:n asetuksen taustamuistion mukaan on mahdollista, että esitettävä pyyntikiintiö yhdessä Ruotsin kiintiön kanssa saattaisi leikata kannan kasvun kokonaan pois. Lisäksi pidennetyn metsästyskauden myötä viimeisillä kevättöillä tapahtuva norppien metsästys kohdistuu myös synnyttäneisiin naaraisiin, jotka ovat kannassa erityisen arvokkaita.

Esitetyn suuruinen metsästyskiintiö (Suomessa ja Ruotsissa yhteensä 725 yksilöä) on aivan liian suuri Perämeren kannan kokoon ja ilmastonmuutoksen tuomaan nopeasti kasvavaan uhkaan nähden. Suomen

⁶ ICES 2021. Working Group on Marine Mammal Ecology (WGMME). ICES Scientific Reports. 3:19. 155 pp.
<https://doi.org/10.17895/ices.pub.8141>

metsästysvuotta 2024-2025 vastaavaa kiintiötä Ruotsissa ei ole vielä asetettu, joten Suomen tulee tässä tilanteessa asettaa kiintiö vain yhdelle metsästysvuodelle.

Vaikuttaakin siltä, että MMM pyrkii Suomessa silmälläpidettäväksi luokitellun itämerennorpan kannan kasvun pysäyttämiseen, vaikka Itämeren norppakannan hoidon tavoitteena on asetuksen taustamuistion mukaan elinvoimaisen kannan saavuttaminen kannanhoitoalueittain ja levittäytyminen uusille alueille.

Ruotsin viranomaisten laatiman PBR -mallinnuksen mukaan maksimaalinen ihmisen aiheuttama kuolleisuus Ruotsissa ja Suomessa yhteensä olisi alle 443 norppaa vuodessa⁷. Mallinnuksen ja siihen perustuvan meri- ja vesiviranomaistahon kannanoton perusteella Ruotsi päätti pienentää omaa kiintiötään aiemmasta, ei kuitenkaan riittävästi. Koska Ruotsi on jo asettanut 350 norpan kiintiön (toukokuu 2023 – tammikuu 2024), tulee Suomen sallia metsästysvuodeksi 2023-2024 korkeintaan sadan norpan kiintiö.

Se tulee asettaa norpan kokonaisverotuksen kiintiöksi, josta vähennetään myönnettävät vahinkoperusteiset poikkeusluvut sekä tietoon tulleet kalanpyydyksiin tai salametsästyksessä kuolleet norpat, jotta kokonaisverotusta voidaan tehokkaasti seurata, ja jotta se ei ole kannan kokoon nähden liiallista.

Suomen ja Ruotsin tulee viipymättä käynnistää valmistelu Pohjanlahden itämerennorppakannan yhteiseksi hoitosuunnitelmaksi, joka turvaa itämerennorpan säilymisen elinvoimaisena pitkällä tähtäimellä, ja kestävät metsästyskiintiöt molemmissa maissa tulee jatkossa sopia tällaisen yhteisen kannanhoitosuunnitelman pohjalta.

Muistiossa ei tälläkään arvioida kalanpyydysten norpille aiheuttamaa sivusaaliskuolleisuutta, vaikka se olisi luonnollisesti otettava huomioon metsästysverotusta suunniteltaessa. Kannan ollessa nykyistä paljon pienempi sivusaaliskuolleisuus arvioitiin 50 yksilöksi vuodessa. **WWF vaatii, että pyyntiä suunniteltaessa arvioidaan vastaisuudessa aina myös todennäköinen sivusaaliskuolleisuus.**

Itämerennorppa ja kalastus

Muistiossa todetaan, että ”*norpan metsästys ehkäisee jonkin verran ammattikalastajien pyydyksille aiheuttamien vahinkojen syntymistä*”, ja että ”*esitys todennäköisesti pienentää itämeren norpasta aiheutuvaa sosiaalista konfliktia ja mahdollisesti nostaa itämeren norpan arvoa vahinkoeläimestä kohti arvostettua riistalajia*”. Samalla maa- ja metsätalousministeriö kuitenkin myös toteaa myös, että ”*esityksen vaikutukset hylkeiden aiheuttamiin vahinkoihin kalastuselinkeinolle on vaikea arvioida itämeren norpan osalta, koska Luken vahinkotutkimukset eivät ole eritelleet hyljelajeja.*”

Nimenomaan norpan aiheuttamien kalastusvahinkojen merkittävydestä ei ole saatu näyttöä, vaikka asiaa on tutkittu. Tutkimuksissa todetut hylkeiden haitalliset vaikutukset ammattikalastukselle ja kalankasvatukselle koskevat lähinnä hallia. Lähetinseurannassa olleet itämerennorpat eivät ole vierailleet toistuvasti kalanpyydyksillä, kuten etenkin joidenkin harmaahyljeurosten tiedetään tekevän. Tämä todetaan

⁷ <https://www.naturvardsverket.se/496636/contentassets/b2df51a2c90e49b8a0147abc33523424/beslut-skyddsjakt-vikare-2023-2024.pdf>

myös taustamuistiossa: *"Itämeren norpilla ei ole tutkimuksissa havaittu samanlaista pienelle alueelle kohdistuvaa saalistuspaikkauskollisuutta kuin hallilla."*

Jari Luukkonen
suojelujohtaja, WWF Suomi

Petteri Tolvanen
ohjelmajohtaja, WWF Suomi